TRANSPORT MAATSCHAPPIJ TRAFFIC

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
CHRISTINE STIX-HACKL
10 päivänä toukokuuta 2005 [1]

I Johdanto

1. College van Beroep voor het bedrijfsleven (Alankomaat) on esittänyt 28.5.2004 tekemällään päätöksellä yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen yhteisön tullikoodeksin tullinnasta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee pääasiassa, onko myös silloin kyseessä asetuksessa (ETY) N:o 2913/92 [2] tarkoitettu "lain mukainen" tullien määrä, kun kyseisessä tullikoodeksissa säädetyssä tiedoksiannossa on tapahtunut menettelyvirhe — nyt esillä olevassa asiassa määrän tiedoksi antaneen viranomaisen toimivallan puute.

1 — Alkuperäinen kieli: saksa.

2 — Yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1); jäljempänä tullikoodeksi.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Yhteisön lainsäädäntö*

2. Tullikoodeksin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tätä koodeksia sovellettaessa tarkoitetaan:

— —

9) 'tullivelalla' henkilön velvollisuutta maksaa sellaiset tuontitullit (tuontitullivelka) tai vientitullit (vientitullivelka), joita sovelletaan yhteisön voimassa olevien säännösten mukaan määritettyihin tavaroihin;

— —

23) 'voimassa olevilla säännöksillä' yhteisön säännöksiä tai kansallisia säännöksiä."

2. Jos kannettava tullien määrä on merkitty tiedoksi tulli-ilmoitukseen, tulliviranomaiset voivat määrätä, ettei sitä tarvitse antaa 1 kohdan mukaisesti tiedoksi, paitsi jos merkitty määrä ei vastaa tulliviranomaisten määrittämää määrää. — —"

3. Tullikoodeksin 20 artiklan 1 kohdassa, joka kuuluu II osastoon nimeltä "Tuonti- tai vientitullien ja muiden tavaroiden kauppaa koskevien toimenpiteiden soveltamisen perusteet", säädetään seuraavaa:

6. Tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, joka kuuluu "Tullin palauttaminen ja peruuttaminen" -nimiseen VII osaston 5 lukuun, säädetään seuraavaa:

"Tullien, jotka lain mukaan kannetaan tullivelan syntyessä, on perustuttava Euroopan yhteisöjen tullitariffiin."

"Tuonti- tai vientitullit on palautettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä maksettaessa ei ole ollut lain mukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti."

4. Tullikoodeksin VII osaston 2 luvussa säädetään tullivelan syntymisestä. Kyseiseen lukuun sisältyvät säännökset koskevat erityisesti tullivelan syntymisen aiheuttavia seikkoja, sen syntymisajankohtaa sekä syntymispaikkaa.

7. Asetuksen 243–246 artikla muodostaa tullikoodeksin VIII osaston, jonka otsikkona on "Oikeus hakea muutosta". Edellä mainitun 243 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

5. Tullikoodeksin VII osaston 3 lukuun, jonka otsikkona on "Tullivelan kantaminen", sisältyvässä 221 artiklassa säädetään muun muassa seuraavaa:

"1. Tullien määrä on aiheellisella tavalla annettava velalliselle tiedoksi heti, kun se on kirjattu tileihin.

"Henkilöllä on oikeus hakea muutosta itseään suoraan ja henkilökohtaisesti koskevaan tullilainsäädännön soveltamiseen liittyvään tulliviranomaisten päätökseen."

B *Kansallinen lainsäädäntö*

8. Algemene Wet inzake Rijksbelastingen -nimisen lain (yleinen valtionverolaki; jäljempänä AWR) 22 a §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

"1. Yhteisön tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdassa säädetty tuontitullien määrä annetaan tiedoksi (tulli)tarkastajan tekemällä maksuunpanopäätöksellä.

2. Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, polkumyynti- tai tasoitustulleja koskevan maksuunpanopäätöksen tekee talousministeri."

denia (NLG) (28 154,88 euroa). TMT vaati päätöksen oikaisua 19.2.1998. TMT peruutti tämän oikaisuvaatimuksen 18.5.1998 päivätyllä kirjeellään, koska vaatimusta ei voitu ottaa tutkittavaksi määräajan umpeutumisen vuoksi.

10. TMT esitti samalla tullin palauttamista koskevan hakemuksen tullikoodeksin 236 artiklan nojalla. TMT katsoo, että koska tarkastaja ei ollut AWR:n 22 a §:n 2 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen, kannettu polkumyyntitulli ei ollut lain mukainen. Kyseinen palauttamista koskeva hakemus hylättiin 12.4.2000 tehdyllä päätöksellä, ja pääasian vastaaja hylkäsi siitä tehdyn oikaisuvaatimuksen 9.10.2000.

III Tosiseikat ja pääasian oikeudenkäynti

9. Inspecteur Belastingdienst / Douane district Roosendaal (Roosendaalin alueen tulliviranomainen; jäljempänä tarkastaja) ilmoitti 18.12.1997 päivätyllä maksuunpanopäätöksellä pääasian kantajalle, Transport Maatschappij Traffic BV:lle (jäljempänä TMT), että tämän oli maksettava polkumyyntitulleina 62 045,20 Alankomaiden gul-

11. College van Beroep voor het bedrijfsleven (jäljempänä College) totesi 13.2.2002 antamassaan tuomiossa, että hylkäämispäätöksestä nostettu kanne oli perusteltu, ja kumosi päätöksen. Vastaaja teki 19.11.2002 uuden päätöksen, jolla se hylkäsi uudelleen TMT:n tekemän oikaisuvaatimuksen polkumyyntitullin palauttamista koskevan hakemuksen hylkäämisestä. TMT nosti kyseisestä päätöksestä uuden kanteen Collegessa 24.12.2002.

IV Ennakkoratkaisukysymys

12. College on esittänyt 28.5.2004 tekemällään päätöksellä yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko tullikoodeksin 236 artiklassa olevaa käsitettä 'lain mukainen' tulkittava siten, että se koskee pelkästään sitä kysymystä, täyttyvätkö tullivelan syntymistä koskevat edellytykset, sellaisina kuin ne otettu tullikoodeksin VII osaston 2 lukuun, vai voiko lain mukainen velka olla kysymyksessä ainoastaan silloin, kun ei ole olemassa mitään sellaista perustetta, tullikoodeksin 4 artiklan 23 alakohdassa tarkoitetut voimassa olevat kansalliset säännökset mukaan lukien, jonka nojalla ilmoitus, jossa henkilölle on ilmoitettu maksettavista tulleista, voidaan riitauttaa?"

13. Ennakkoratkaisukysymyksessään kansallinen tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko kannettavia tuontitulleja maksettaessa kyseessä tullikoodeksin 236 artiklassa tarkoitettu muu kuin "lain mukainen" tullien määrä, jos niitä ei ole annettu tiedoksi "aiheellisella tavalla" ja menettely on näin ollen vastoin tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohtaa.

V Oikeudellinen arviointi

A *Tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohdan sanamuoto*

14. Tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että tuonti- tai vientitullit on palautettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä maksettaessa ei ole ollut lain mukainen. Käsitettä "lain mukainen" ei määritellä tarkemmin nimenomaisessa 236 artiklassa eikä muissakaan tullikoodeksin säännöksissä. Yksiselitteistä tulkintaa ei voida johtaa myöskään normaalista kielenkäytöstä. Käsitteellä "lain mukainen" voidaan viitata ainoastaan yhteisön oikeuteen tai sitten kaikkiin sovellettaviin oikeussääntöihin.

15. Tullikoodeksin 4 artiklan 23 alakohdassa on maininta "yhteisön säännökset tai kansalliset säännökset", mutta tällä viittauksella määritellään käsite "voimassa olevat säännökset" siltä osin kuin sitä on käytetty tullikoodeksissa. Tästä ei voida päätellä käsitteen "lain mukainen" sisältöä.

16. Myös maininta velan olemassaolosta viittaa ainoastaan siihen, että tullivelan syntymisen aiheuttavan seikan on täytynyt

tapahtua. Tämän perusteella ei voida vielä päätellä, mitkä yksittäiset seikat vaikuttavat tullivelan syntymiseen ja luetaanko niihin erityisesti tullien määrän antaminen tiedoksi aiheellisella tavalla — kansallisten menettelysäännösten mukaisesti.

17. Koska yhteisön oikeuden säädösten eri kieliversiot ovat yhtä todistusvoimaisia, yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkinta edellyttää näin ollen kaikkien kieliversioiden vertailua.[3] Koska säännöstä on tulkittava yhdenmukaisesti, jotta sitä voidaan soveltaa yhdenmukaisesti, säännöstä ei voida tarkastella erikseen. Sitä tulkittaessa on otettava huomioon myös kaikki muut kieliversiot.[4] Tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan osalta myöskään muiden kieliversioiden perusteella ei voida tehdä tätä pitemmälle meneviä päätelmiä käsitteen "lain mukainen" laajuudesta.[5]

18. TMT katsoo, että koska tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan sanamuodon mukaan tullien määrä niitä maksettaessa ei ole mahdollisesti ollut lain mukainen, kaikki tähän ajankohtaan mennessä ilmenevät seikat on otettava huomioon. Pitää paikkansa, että velan olemassaoloa arvioidaan sitä maksettaessa, mutta edellä esitetystä sanamuodosta ei voida päätellä, mistä osatekijöistä velan olemassaolo riippuu.

19. Oikea tulkinta ei näin ollen käy ilmi pelkästään edellä mainitun säännöksen sanamuodosta.

B *Systemaattinen tulkinta*

1. Tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan mukaisen tiedoksiannon merkitys tullikoodeksin järjestelmässä

20. Sekä TMT pääasian kantajana että Alankomaiden hallitus ovat vedonneet kannanotoissaan tiedoksiannon systemaattiseen asemaan tullikoodeksissa sekä tiedoksiannon tarkoitukseen.

21. Alankomaiden hallituksen mukaan mahdollisuudesta luopua kokonaan tiedoksiannosta tullikoodeksin 221 artiklan 2 kohdassa säädetyn edellytyksen täyttyessä seuraa, että tiedoksiannon puuttuminen ei vaikuta siihen, onko tullin määrä lain mukainen. Tämä väite ei ole kuitenkaan kiistaton. Tullikoodeksin

3 — Asia 283/81, Cilfit, tuomio 6.10.1982 (Kok. 1982, s. 3415, Kok. Ep. VI, s. 537, 18 kohta); asia 291/87, Huber, tuomio 14.12.1988 (Kok. 1988, s. 6449, 11 kohta) ja asia C-236/97, Codan, tuomio 17.12.1998 (Kok. 1998, s. I-8679, 25 kohta).

4 — Asia 29/69, Stauder, tuomio 12.11.1969 (Kok. 1969, s. 419, Kok. Ep. I, s. 419, 3 kohta); asia 9/79, Koschniske, tuomio 12.7.1979 (Kok. 1979, s. 2717, 6 kohta ja sitä seuraava kohta) ja asia 55/87, Moksel, tuomio 7.7.1988 (Kok. 1988, s. 3845, 15 kohta).

5 — "Skyldigt efter lovgivningen" tanskankielisessä, "legally owed" englanninkielisessä, "légalement dû" ranskankielisessä, "legalmente dovuto" italiankielisessä, "wettelijk verschuldigd" hollanninkielisessä, "legalmente devido" portugalinkielisessä ja "legalmente debido" espanjankielisessä versiossa.

221 artiklan 2 kohdassa nimittäin todetaan, että tiedoksiannon puuttumisen korvaa tulli-ilmoitukseen merkitty kannettavan tullin määrä. Tämä säännös voitaisiin näin ollen ymmärtää myös siten, että tällainen viittaus korvaa tiedoksiannon tarkoituksen myös käsitteen "lain mukainen" kohdalla.

22. TMT väittää, että tullikoodeksin 4 artiklan 9 alakohdassa tullivelka määritellään henkilön velvollisuudeksi maksaa sellaiset tuontitullit (tuontitullivelka) tai vientitullit (vientitullivelka), joita sovelletaan yhteisön voimassa olevien säännösten mukaan määritettyihin tavaroihin. TMT:n mukaan maksuvelvollisuus syntyy kuitenkin vasta silloin, kun määrä on annettu tiedoksi tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tämä pätee vain siltä osin kuin määräaika alkaa normaalitapauksessa (tullikoodeksin 222 artiklan 1 kohdan a alakohta) vasta tiedoksiannosta. Tästä ei voida kuitenkaan vielä päätellä, mistä ajankohdasta lukien tullivelka sellaisenaan on lähtökohtaisesti syntynyt, koska saatavien olemassaolo ja erääntyminen on erotettava käsitteinä toisistaan ja niiden syntymisajankohtaa on arvioitava erikseen. Näin ollen tullikoodeksin 4 artiklan 9 alakohdasta, jossa säädetään maksu*velvollisuudesta*, ei seuraa, että maksuvelvollisuus syntyy vasta saatavien erääntyessä, toisin sanoen tiedoksiannon jälkeen.

23. Esimerkiksi tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdan sanamuoto päinvastoin tukee edellä esitettyä näkemystä, jonka mukaan tullivelan syntyminen ja erääntyminen on erotettava selvästi toisistaan. Tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että tiedoksiannon määräaika alkaa *siitä päivästä, jona tullivelka on syntynyt*, ja siitä käy näin ollen ilmi, että tullivelan syntymisen aiheuttava seikka on jo tapahtunut tiedoksiannon ajankohtana. Kyseisen tulkinnan puolesta puhuu myös tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdan toinen virke, jonka nojalla tulliviranomaiset voivat — kyseisessä kohdassa säädettyjen edellytysten täyttyessä — toimittaa tiedoksiannon myös säädetyn määräajan päätyttyä, mikäli ne eivät ole voineet tarkasti määrittää (jo ennen tiedoksiannon ajankohtaa syntynyttä) lain mukaan kannettavaa tullien määrää.

24. Alankomaiden hallitus on lisäksi huomauttanut, että tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan tuonti- ja vientitullit on peruutettava, mikäli niiden määrä niitä tileihin kirjattaessa ei ole ollut lain mukainen. Alankomaiden hallituksen mukaan edellä esitetystä voidaan päätellä, ettei tiedoksiannolla ole konstitutiivista vaikutusta. Koska tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan mukaan tiedoksianto toimitetaan sen jälkeen, kun tullien määrä on kirjattu tileihin, määrä ei olisi tosiasiallisesti koskaan "lain mukainen" tileihin kirjaamisen ajankohtana, mikäli tiedonannolla olisi konstitutiivinen vaikutus käsitteen "lain mukainen" osalta. Tällöin peruutus tulisi kyseeseen aina. Lain mukaisen tullivelan määrän on täytynyt näin ollen syntyä jo ennen tileihin kirjaamista ja tiedoksi antamista.

25. Tiedoksiannon systemaattinen asema ja tarkoitus tullikoodeksin järjestelmässä tukevat näin ollen näkemystä, jonka mukaan tiedoksiantoa ei voida pitää konstitutiivisena käsitteen "lain mukainen" kannalta.

28. Komissio vetosi samassa väitteessä tileihin kirjaamista koskevaan tullikoodeksin 217 artiklaan, jonka 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa viitataan "lain mukaan kannettavien tullien määrään". Tämän perusteella voidaan olettaa, että tullien määrän "lainmukaisuutta" koskevien edellytysten on täytyttävä jo ennen sen kirjaamista.

2. Käsitteen "lain mukainen" käyttö tullikoodeksin muissa säännöksissä

29. Komission esiin tuomassa tullikoodeksin 201 artiklan 3 kohdan kolmannessa virkkeessä todetaan samaan tapaan, että "— — kaikkia tai joitakin lain mukaan kannettavia tulleja ei saada kannetuiksi", mikä tarkoittaa, että kyse on (jo) lain mukaisesta tullien määrästä, joka *tämän jälkeen* kannetaan tai ei.

26. Käsitteen "lain mukainen" merkitystä voidaan mahdollisesti selvittää myös tarkastelemalla kyseisen käsitteen käyttöä tullikoodeksin muissa säännöksissä.

27. Komissio katsoo kannanotossaan, että tullikoodeksin 220 ja 228 artiklaan sisältyvä viittaus "lain mukaan kannettavien" tullien määrään koskee niiden määrittämistä Euroopan yhteisöjen tullitariffin perusteella, mikä osoittaa, että kyseisen käsitteen käyttö tullikoodeksissa viittaa ainoastaan tullin määrän laskentaan. Tämä päätelmä ei ole kuitenkaan kiistaton, koska tullikoodeksin 220 artiklan sekä 228 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen sanamuodossa viitataan yksiselitteisen selvästi (vain) tullivelan määrittämiseen, mutta edellä sanottu ei päde tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohtaan.

30. Komissio on lisäksi todennut, että myös tullikoodeksin 20 artiklan 1 kohdasta käy ilmi, että maksettavat tullimaksut perustuvat yksinomaan Euroopan yhteisöjen tullitariffiin ja että käsitteellä "lain mukainen" viitataan näin ollen vain tullien määrittämiseen. Edellä mainitun 20 artiklan 1 kohdan mukaan tullien, jotka lain mukaan kannetaan tullivelan syntyessä, on perustuttava Euroopan yhteisöjen tullitariffiin. Kun tätä sanamuotoa tarkastellaan erikseen, siitä voidaan näin ollen todellakin päätellä, että tullien määrän "lainmukaisuudessa" on kyse ainoastaan tullin asianmukaisesta määrittämisestä.

31. Tullikoodeksin 20 artiklan 1 kohdasta käy lisäksi ilmi, että tullit kannetaan lain mukaan jo "tullivelan syntyessä". Tullivelan syntymisen aiheuttavista seikoista säädetään tullikoodeksin VII osaston 2 luvussa, jonka mukaan tullivelka syntyy, kun tavara tuodaan tai luovutetaan vapaaseen liikkeeseen sinä ajankohtana, jona tulli-ilmoitus vastaanotetaan. Tulliviranomaisten määrittämän tullivelan tiedoksiantovelvollisuudesta (221 artikla) sekä kyseisen tiedoksiannon tavoitteesta aiheuttaa tullivelan erääntyminen maksettavaksi ja saada näin ollen tullikoodeksin 221 artiklassa tarkoitettu määräaika alkamaan säädetään sen sijaan tullikoodeksin VII osaston 3 luvussa, jonka otsikkona on "Tullivelan kantaminen". Tämän saatavien olemassaolon ja niiden perinnän toisistaan erottamisen perusteella voidaan taas päätellä, ettei tullivelan syntyminen riipu (sen jälkeen toimitettavasta) tiedoksiannosta eikä tiedoksianto myöskään vaikuta enää tullivelan olemassaoloon.

32. Komissio perustaa väitteensä myös tullikoodeksin 79 artiklaan. Myös 79 artiklan toisessa virkkeessä käytetään käsitettä "lain mukainen" käsiteltäessä "lain mukaan kannettavien tullien kantamista".

33. Koska tiedoksianto on osa tullikoodeksin VII osaston 3 luvussa säädettyä tullien kantamista, kyseisestä sanamuodosta seuraa lisäksi, että tullikoodeksin mukaan tullien määrä on lain mukainen jo ennen tullikoodeksin 217 artiklassa tarkoitetulla tileihin kirjaamisella alkavaa tullien kantamista.

34. Käsitteen "lain mukainen" käyttö myös tullikoodeksin muissa säännöksissä tukee näin ollen tulkintaa, jonka mukaan tiedoksianto ei vaikuta siihen, onko tullien määrä "lain mukainen".

3. Asetus (ETY, Euratom) N:o 1552/89

35. Alankomaiden hallitus huomauttaa kannonotossaan, että yksi tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tiedoksiannon tarkoitus käy ilmi asetuksesta N:o 1552/89,[6] jonka 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että yhteisöille kuuluvaa maksua omista varoista pidetään todettuna, "kun tullilainsäädännössä säädetyt edellytykset maksun määrän merkitsemisestä kirjanpitoon ja sen tiedoksiannosta maksuvelvolliselle on täytetty".

6 — Yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29 päivänä toukokuuta 1989 annettu neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 1552/89 (EYVL L 155, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 8.7.1996 annetun neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 1355/96 (EYVL L 175, s. 3) 1 artiklalla; kyseinen kohta vastaa yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 (EYVL L 130, s. 1) 2 artiklan 1 kohtaa.

Toisin kuin aiemmasta versiosta, jossa säädettiin "— — kun velallinen tunnetaan ja kun toimivaltaiset hallintoviranomaiset voivat *kaikkia asiaa koskevia yhteisön säännöksiä ja määräyksiä noudattaen* laskea maksun määrän" (kursivointi tässä), viimeksi muutetun version sanamuodosta ei kuitenkaan voida päätellä, tarkoitetaanko mainitulla "tullilainsäädännöllä" vain yhteisön tullilainsäädäntöä vai myös kansallista tullilainsäädäntöä.

36. Edellä esitetystä käy ilmi, ettei tämän säännöstön tarkastelusta yhdessä tullikoodeksin säännösten kanssa ole hyötyä nyt esillä olevan tulkintakysymyksen kannalta.

4. Tullikoodeksin 236 tai 221 artiklaa edeltäneet säännökset

37. TMT katsoo kannanotossaan, että voimassa olevien säännösten oikea tulkinta voidaan mahdollisesti päätellä tullikoodeksin 236 ja 221 artiklalla korvatuista aiemmista säännöksistä.

38. TMT tukeutuu tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohtaa edeltäneen säännöksen eli neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 [7] 2 artiklan 1 kohdan sanamuotoon toteamalla, että kyseisen asetuksen mukaan maksetut maksut palautetaan, kun tileihin kirjattava määrä on — jostakin syystä — suurempi kuin mitä lain mukaan olisi kannettava, ja että tämän kohdan korvannut säännös ei ole tuonut asiaan mitään muutosta.

39. Tässä yhteydessä ei tarvitse tutkia, eikö tullikoodeksilla ole tosiasiassa tarkoitus tehdä muutoksia. [8] Vaikka edeltäneen säännöksen mukaan ei olisi tosiasiassa ollut merkityksellistä, *mistä syystä* tullien määrä ei ollut lain mukainen, nyt esillä olevassa asiassa on kuitenkin nimenomaan selvitettävä, *onko* tiedoksiantoa koskevien kansallisten toimivaltasäännösten rikkomisesta huolimatta ylipäänsä kyse tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta "lain mukaisesta" tullien määrästä. TMT päättelee, ettei tullien määrä ole lain mukainen, koska TMT edellyttää, että tullivelka syntyy vasta asianmukaisella tavalla tapahtuneen tiedok-

7 — Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annettu asetus (EYVL I. 175, s. 1).

8 — Tätä näkemystä todellakin tukee tullikoodeksin johdanto-osan ensimmäinen perustelukappale, jossa todetaan seuraavaa: "Yhteisö perustuu tulliliittoon; on seka yhteisön taloudellisten toimijoiden että tullihallintojen edun mukaista koota yhteen koodeksiin tullilainsäädäntö, joka nykyisellään sisältyy useisiin yhteisön asetuksiin ja direktiiveihin; tällä tehtävällä on keskeinen merkitys sisämarkkinoiden kannalta." Ks. myös Witte, "Das Neue am neuen Zollkodex der Gemeinschaft", *ZfZ 1993*, s. 162 ja 167, ja Fabian, *Erstattung, Erlass und Nacherhebung von Einfuhr- und Ausfuhrabgaben der Europaischen Gemeinschaft*, 1994, s. 48.

siannon yhteydessä. Nimenomaan tämä kuitenkin kyseenalaistetaan nyt esillä olevassa asiassa.

40. Asetuksen (ETY) N:o 1430/79 2 artiklan 1 kohdan mainitun säännöksen mukaan "tuontitullit on palautettava tai peruutettava, jos toimivaltaiselle tulliviranomaiselle osoitetaan, että näiden tullien osalta tileihin kirjattava määrä on jostakin syystä suurempi kuin mitä lain mukaan olisi kannettava". Myös tämä tukee ajatusta siitä, että perusteettomien ylimääräisten tullien palauttamismahdollisuus koskee vain sellaisia tapauksia, joissa tullimaksu on laskettu väärin perustein ja tullivelan suuruus on sen vuoksi määritetty väärin.[9] Tämä käy ilmi myös asetuksen N:o 1430/79 johdanto-osasta, jossa viitataan erityisesti lasku- tai kirjoitusvirheisiin sekä tullaukseen liittyviin virheellisiin tai epätäydellisiin seikkoihin. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota asetuksen (ETY) N:o 3040/83[10] 1 artiklan 1 kohtaan, jossa täsmennetään legaalimääritelmän avulla, että asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut "lain mukaan kannettavat määrät" on katsottava tuontitulleiksi, jotka "olisi pitänyt kantaa kyseessä olevista tavaroista vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevan ilmoituksen vastaanottamisen ajankohtana voimassa olleiden sääntöjen mukaan, mukaan lukien alennetun tullin tai tullittomuuden myöntämistä koskevat säännöt, jos kaikki näiden sääntöjen soveltamiseksi tarpeelliset tiedot olisi säännönmukaisesti ilmoitettu ja kaikki tarpeelliset asiakirjat olisi esitetty ja jos toimivaltaiset viranomaiset olisivat tosiasiallisesti ottaneet ne huomioon tulleja laskiessaan".[11]

41. Kaiken edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, ettei asetuksen (ETY) N:o 1430/79 2 artiklan 1 kohtaan perustuva väite ole perusteltu.

42. TMT vetoaa lisäksi tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohtaa edeltäneeseen säännökseen, asetuksen (ETY) N:o 1854/89[12] 6 artiklan 1 kohtaan. Siinä säädettiin nykyisen tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan tavoin — tältä osin samaa sanamuotoa käyttäen — tiedoksi antamisesta "aiheellisella tavalla". TMT katsoo, että kun asiaa koskevia kansallisia säännöksiä[13] rikottiin, tällöin rikottiin myös aiemmin voimassa olleen asetuksen (ETY) N:o 1854/89 6 artiklan 1 kohtaa;[14] kyseisen säännöksen korvannut

9 — Huomioon otetuista tapausryhmistä vrt. edellä alaviitteessä 8 mainittu Fabian, s. 48 ja sitä seuraavat sivut.

10 — Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 2 ja 14 artiklan tietyistä soveltamissäännöksistä 28 päivänä lokakuuta 1983 annettu komission asetus (ETY) N:o 3040/83 (EYVL L 297, s. 13).

11 — Samantapainen näkemys esitetään asiassa C-79/89, Brown Boveri, 18.4.1991 annetussa tuomiossa (Kok. 1991, s. I-1853, 33 kohta ja sitä seuraava kohta), jossa otetaan huomioon kannettavien tullien määrittämisen *aineellisoikeudellinen* virheellisyys (asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 1 kohdan osalta); ks. myös Friedrich, "Erstattung, Erlass und Nacherhebung von Zöllen, Steuern und Abgaben", teoksessa Kruse (toim.), *Zölle, Verbrauchssteuern, europäisches Marktordnungsrecht*, 1988, s. 118.

12 — Tullivelkaan perustuvien tuonti- tai vientitullien määrien kirjaamisesta tileihin ja niiden maksamisen edellytyksistä 14 päivänä kesäkuuta 1989 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1854/89 (EYVL L 186, s. 1).

13 — Ks. edellä 8 kohta.

14 — Tämä johtuu luultavasti siitä, että asetuksen N:o 1854/89 6 artiklan 1 kohdassa viitattiin jäsenvaltioiden oikeuteen määrittää tiedoksiannon muoto.

tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdassa oleva säännös ei ole TMT:n mukaan tuonut asiaan minkäänlaista muutosta.

43. Asetuksen N:o 1854/89 6 artiklan 1 kohdan tulkinnasta ei ole — ainakaan nyt esillä olevan asian kannalta merkityksellistä – oikeuskäytäntöä. Ainoassa kyseistä säännöstä koskevassa tuomiossa [15] tarkastellaan vain kyseisessä säännöksessä säädettyä määräaikaa eikä "aiheellisella tavalla" toimitettavaa tiedoksiantoa koskevan vaatimuksen merkitystä. Vaikka TMT:n väite pitääkin paikkansa, se ei vielä tarkoita, että "aiheellisella tavalla" toimitettavaa tiedonantoa koskevan velvoitteen noudattamatta jättäminen vaikuttaa käsitteen "lain mukainen" määrittelyyn.

44. Edellä esitetyn perusteella on todettava, että mainittujen aiempien säännösten tarkastelu ei vahvista TMT:n näkemystä tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdasta.

C *Teleologinen tulkinta*

45. Käsitteen "lain mukainen" oikeaa tulkintaa voidaan lopulta pohtia kyseisen säännöksen merkityksen ja tarkoituksen perusteella.

46. Tuontitullit ovat yhteisön omia varoja, joiden sääntely kuuluu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan. [16] Kuten Alankomaiden hallitus on aivan oikein todennut, tästä syystä on erityisen tärkeää, että säännöksiä sovelletaan koko yhteisön alueella yhtenäisesti, minkä vuoksi tullikoodeksissa rajoitetaan tiukasti mahdollisia kansallisten oikeusjärjestysten erityispiirteitä. [17]

47. Jos yhdyttäisiin TMT:n näkemykseen ja asianmukainen tiedoksianto asetettaisiin tullien määrän lainmukaisuuden edellytykseksi, tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tullien palauttaminen riippuisi ratkaisevasti kansallisten menettelysäännösten noudattamisesta. Niissä voi olla huomattavia eroja — myös ja nimenomaan vaadittavan tiedoksiannon sääntöjenmukaisuudessa. Tällainen näkökanta ei näin ollen takaisi tullikoodeksin yhtenäistä soveltamista. Tämä vaikuttaisi Euroopan unionin yleiseen talousarvioon ja väärentäisi myös kilpailua jäsen-

15 — Asia C-61/98, De Haan Beheer, tuomio 7.9.1999 (Kok. 1999, s. I-5003).

16 — Vrt. EY 26 artikla, EY 95 artikla, EY 133 artikla, EY 269 artikla sekä Euroopan yhteisöjen omista varoista 31 päivänä lokakuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen 94/728/EY, Euratom (EYVL. L. 293, s. 9), joka on korvattu Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 29 päivänä syyskuuta 2000 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2000/597/EY, Euratom (EYVL L. 253, s. 42), 2 artiklan 1 kohta.

17 — Ks. esim. tullikoodeksin 235 ja 236 artiklassa säädetty tullien palauttaminen ja peruuttaminen, tullikoodeksin 222 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen määräaikojen pidennys, tullikoodeksin 222 artiklan 2 kohdassa saadetty maksuvelvollisuuden lykkäys, tullikoodeksin 224–228 artiklassa säädetty maksunlykkäys ja tullikoodeksin 232 artiklan 1 tai 2 kohdassa säädetty viivästyskoron alentaminen tai päätös olla kantamatta sitä.

valtiosta toiseen mahdollisesti vaihtelevien kansallisten käytännön menettelyjen vuoksi. Näin ollen on katsottava, että käsitteellä "lain mukainen" viitataan ainoastaan (yhteisön oikeuden mukaisiin) velan syntymisen aiheuttaviin tekijöihin.

48. Edellä esitetystä syystä myöskään tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohtaan perustuva väite ei ole perusteltu. Siltä osin TMT katsoo, ettei siinä säädetyllä kolmen vuoden määräajalla ole mitään merkitystä, jos sen päättyminen ei vaikuta siihen, ovatko tullit "lain mukaisia". TMT toteaa tosin perustellusti, että päinvastaisen — tässä edustetun — käsityksen mukaan määräajan päättymisestä ei seuraa, ettei kyseessä ole (enää) tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lain mukainen tullivelka. Määräajan päättyminen kuitenkin estää tiedoksiannon toimittamisen myöhempänä ajankohtana ja näin ollen tullivelan perimisen. Se siis vaikuttaa sellaisissa tapauksissa, joissa tullivelkaa ei ole vielä maksettu. Tällaisissa tapauksissa siitä seuraa, että (syntynyt) tullivelka ei eräänny koskaan.[18] Kaikki muut tulkinnat tarkoittaisivat lisäksi, että yhteisön oikeuteen perustuvien tulojen, joita tuontitullit nimenomaan ovat, palauttaminen riippuu kansallisten menettelysäännösten noudattamisesta, mihin tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan sanamuodossa "aiheellisella tavalla" viitataan. Tämä ei voi olla säännöksen sisältö, kun tavoitteena on tullikoodeksin yhtenäinen soveltaminen koko yhteisön alueella ja siihen liittyvä kaikkien tullivelallisten tasavertainen kohtelu.[19]

49. Tullikoodeksin 243 artiklaa koskeva TMT:n väite johtaa samaan lopputulokseen. Kyseistä artiklaa koskevissa väitteissään TMT nimittäin toteaa, ettei tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tiedoksiantoa voida katsoa tullikoodeksin 243 artiklassa tarkoitetuksi päätökseksi. TMT perustelee näkemyksensä ensinnäkin sillä, että siinä tapauksessa tullikoodeksin 243 artikla ja 236 artiklassa tarkoitettu palautushakemus muodostaisivat kaksi pitkälti samanlaista ja siten päällekkäistä muutoksenhakuperustetta. Lisäksi TMT toteaa, että tiedoksiantoa on tarkasteltava kansallisen oikeuden perusteella, jolloin — ellei tätä näkemystä noudateta — tullikoodeksin 243 artiklassa tarkoitetun muutoksenhakuoikeuden yhteydessä olisi tarkasteltava kansallista oikeutta ja päätös olisi näin ollen riippuvainen siitä. TMT:n mukaan tästä seuraa, että asianosainen voi — tiedoksiantoa tarkasteltaessa — vaatia palauttamista tai peruuttamista vain tullikoodeksin 236 artiklan perusteella; vasta tästä vaatimuksesta tehty päätös katsottaisiin tullikoodeksin 243 artiklassa tarkoitetuksi päätökseksi. TMT katsoo, että oikeusturvaan syntyisi tiedoksiannon osalta näin ollen aukko, jos tiedoksiannossa tapahtuneeseen virheeseen ei voitaisi vedota tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun muutoksenhaun yhteydessä.

18 — Ks. myös edellä alaviitteessä 8 mainittu Witte, s. 162 ja 167.

19 — Vrt. asia 299/84, Karl-Heinz Neuman, tuomio 14.11.1985 (Kok. 1985, s. 3663, 25 kohta).

50. Edellä mainittu oikeusturvassa oleva aukko syntyy kuitenkin vasta siitä olettamuksesta, että tiedoksiantoa ei voida riitauttaa tullikoodeksin 243 artiklassa tarkoitetussa muutoksenhaussa. Tässä yhteydessä ei ole kuitenkaan tarpeen tutkia tämän olettamuksen paikkansapitävyyttä. Tästä perustelusta, jolla nimenomaan pyritään näennäisesti välttämään riippuvuus kansallisista säännöksistä, seuraa nimittäin joka tapauksessa, että palautushakemusta koskeva päätös riippuu myös tiedoksiannossa tapahtuneesta virheestä, jota arvioidaan kansallisten menettelysäännösten perusteella, jolloin kansallisissa säännöksissä olevat erot lopulta kuitenkin vaikuttavat yhteisön tullilainsäädäntöön.

51. Myös teleologisen tulkinnan perusteella voidaan näin ollen todeta, että tullin määrä on "lain mukainen" riippumatta mahdollisista kansallisten menettelysäännösten tarkastelussa ilmenevistä tiedonannossa tapahtuneista virheistä.

VI Ratkaisuehdotus

52. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa College van Beroep voor het bedrijfslevenin esittämään kysymykseen seuraavasti:

Tullikoodeksin (yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92) 236 artiklassa olevaa käsitettä "lain mukainen" on tulkittava siten, että kyseisellä käsitteellä viitataan tullikoodeksin VII osaston 2 luvussa säädettyjä tullivelan syntymisen aiheuttavia seikkoja koskeviin edellytyksiin eikä siis sellaisiin kansallisiin säännöksiin, joiden perusteella tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdassa säädetyssä tiedoksiannossa tapahtuneet virheet todetaan tai voidaan todeta. Kannettavia tuontitulleja maksettaessa kyseessä on näin ollen myös silloin tullikoodeksin 236 artiklassa tarkoitettu "lain mukainen" tullien määrä, kun määrää ei ole annettu tiedoksi "aiheellisella tavalla" ja kun tiedoksianto on tästä syystä tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan vastainen.